

γνώση

γνώση, η, ουσ. [*<μυν. γνώση <αρχ. γνώσις <γιγνώσκω*], η γνώση· η σύνεση, η φρόνηση, η φρονιμάδα: «χωρίς γνώση δεν υπάρχει προκοπή». (Ακολουθούν 18 φρ.)·

- *βάζω γνώση, γίνομαι φρόνιμος, γνωστικός, συνετίζομαι, συμμορφώνομαι*: «αν δε βάλεις γνώση, δε θα προκόψεις στη ζωή σου». (Λαϊκό τραγούδι: **βάλε γνώση, βρε Μαρίκα, κι εγώ δε ζητάω προίκα, θέλω ταίρι να σε κάνω, και μαζί σου, καλέ μου, ας πεθάνω**)·

- *δίνω τις γνώσεις μου, μεταδίδω σε κάποιον αυτά που γνωρίζω, μεταδίδω σε κάποιον τη σοφία μου*: «όσο περνούσε ο καιρός, ο καθηγητής μας έδινε τις γνώσεις του»·

- *είναι εν γνώσει μου (κάτι)*, μου είναι γνωστό κάτι, το έχω υπόψη μου, το γνωρίζω: «ό,τι γίνεται μέσα στην επιχείρηση, είναι εν γνώσει μου || είναι εν γνώσει μου ότι με κατηγορήσες || δεν είναι εν γνώσει μου αυτή η περίπτωση που μου λες»·

- *ενθουσιασμός χωρίς γνώσεις είναι σαν άλογο χωρίς χαλινάρι*, βλ. λ. [άλογο](#)·

- *έχει κοκόρου γνώση, κόκορας*·

- *έχει πλούτο γνώσεων*, βλ. λ. [πλούτος](#)·

- *έχουνε γνώση οι φύλακες, α.* οι υπεύθυνοι έχουν πάρει σίγουρα τα κατάλληλα μέτρα για να αντιμετωπίσουν κάθε δύσκολη κατάσταση: «απ' τον Έβρο γίνεται μεγάλη διακίνηση ναρκωτικών με προορισμό την Ευρώπη, αλλά έχουν γνώση οι φύλακες, γιατί συνεχώς συλλαμβάνονται έμποροι ναρκωτικών». **β.** γνωρίζω όλα όσα συμβαίνουν γύρω μου, που μπορούν να με βλάψουν, κι έχω πάρει τα κατάλληλα μέτρα, τις κατάλληλες προφυλάξεις: «το ξέρω πως όλοι όσοι με τριγυρίζουν, εποφθαλμιούν τη θέση μου στο εργοστάσιο, αλλά έχουνε γνώση οι φύλακες». Πολλές φορές, ιδίως από τους πολιτικούς, αναφέρεται και στον αρχαϊστικό τύπο *έχουσι γνώσιν οι φύλακες*·

- *καλή καρδιά και λίγη γνώση*, βλ. λ. [καρδιά](#)·

- *κατά το νου και γνώση ή κατά το νου κι η γνώση*, βλ. λ. [νους](#)·

- *κουτά στο νου και γνώση ή κουτά στο νου κι η γνώση*, βλ. λ. [νους](#)·

- *μακριά μαλλιά και λίγη γνώση ή μακρύ μαλλί και λίγη γνώση*, βλ. λ. [μαλλί](#)·

- *να 'χαν οι κουρούνες γνώση, να σου δίνανε καμπόση*, βλ. λ. [κουρούνα](#)·

- *όταν η τύχη δε βοηθά, η γνώση δεν αξίζει*, βλ. λ. [τύχη](#)·

- *προς γνώση και συμμόρφωση*, λέγεται, όταν ενεργούμε με τρόπο που έχει χαρακτήρα παραδείγματος προς αποφυγή ή για αποτροπή επανάληψης εσφαλμένων επιλογών: «επειδή έκανε συνέχεια κοπάνα, του πλήρωσα τα δύο τρίτα του μισθού του προς γνώση και συμμόρφωση κι αν θέλει, ας το ξανακάνει || επειδή με κατηγορούσε συνέχεια, του τράβηξα ένα χέρι ξύλο προς γνώση και συμμόρφωση κι αν θέλει, ας με ξανακατηγορήσει»·

- *σαράντα πέντε Γιάννηδες ενός κοκόρου γνώση*, βλ. λ. [Γιάννης](#)·

- *στερνή μου γνώση να σ' είχα πρώτα!* λέγεται γι' αυτούς που συνετίζονται μετά το πάθημά τους: «γιατί έκανες τέτοιο άνοιγμα, χωρίς να έχεις τ' απαιτούμενα λεφτά κι εκτέθηκες στον κόσμο; - Στερνή μου γνώση να σ' είχα πρώτα». (Λαϊκό τραγούδι: *τώρα που πήρα την κάτω βόλτα **στερνή μου γνώση να σ' είχα πρώτα***). Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το *εμ. Συνών. υστερνέ μου λογισμέ να σ' είχα πρώτα(!)*·

- *το δέντρο της γνώσεως του καλού και του κακού*, το δέντρο του Παραδείσου, από το οποίο οι πρωτόπλαστοι

έφαγαν τον απαγορευμένο καρπό·

- του βάζω γνώση, τον συνετίζω, τον σωφρονίζω: «πες του εσύ να βάλει μυαλό, που σ' έχει αδυναμία, γιατί κανένας άλλος δεν μπορεί να του βάλει γνώση».

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας